

Rzecznik Praw Pacjenta

ZADOŚĆUCZYNIENIE ZA NARUSZENIE PRAW
PACJENTA – UDZIAŁ RZECZNIKA PRAW PACJENTA
W POSTĘPOWANIACH CYWILNYCH NA PRAWACH
PRZYSŁUGUJĄCYCH PROKURATOROWI

r.pr. Robert Bryzek

Warszawa, 19 kwietnia 2018 r.

PODSTAWA PRAWNA DOCHODZENIA ROSZCZEŃ (ZADOŚĆUCZYNIENIA) PRZEZ PACJENTA

W razie **zawinionego** naruszenia praw pacjenta sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę na podstawie art. 448 Kodeksu cywilnego.

Art. 4 ust. 1 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta

Rzecznik Praw Pacjenta

PODSTAWA PRAWNA DOCHODZENIA ROSZCZEŃ (ZADOŚĆUCZYNIENIA) PRZEZ PACJENTA

W razie **zawinionego** naruszenia prawa pacjenta do umierania w spokoju i godności sąd może, na żądanie małżonka, krewnych lub powinowatych do drugiego stopnia w linii prostej lub przedstawiciela ustawowego, zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez nich cel społeczny na podstawie art. 448 Kodeksu cywilnego.

Art. 4 ust. 2 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta

Rzecznik Praw Pacjenta

PODSTAWA PRAWNA DOCHODZENIA ROSZCZEŃ (ZADOŚĆUCZYNIENIA) PRZEZ PACJENTA

W razie naruszenia **dobra osobistego** sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

Art. 448 Kodeksu cywilnego

Rzecznik Praw Pacjenta

PODSTAWA PRAWNA DOCHODZENIA ROSZCZEŃ (ZADOŚĆUCZYNIENIE) – KODEKS CYWILNY

W razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty. Na żądanie poszkodowanego zobowiązany do naprawienia szkody powinien wyłożyć z góry sumę potrzebną na koszty leczenia, a jeżeli poszkodowany stał się inwalidą, także sumę potrzebną na koszty przygotowania do innego zawodu.

Art. 444 § 1 Kodeksu cywilnego

Rzecznik Praw Pacjenta

PODSTAWA PRAWNA DOCHODZENIA ROSZCZEŃ (ZADOŚĆUCZYNIENIE) – KODEKS CYWILNY

W przypadkach przewidzianych w artykule poprzedzającym sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Art. 445 § 1 Kodeksu cywilnego

Rzecznik Praw Pacjenta

PRZESŁANKI ODPOWIEDZIALNOŚCI

- ❑ zawinienie – naruszenie staranności w przynajmniej najłżejszej jego formie, tj. **niedbalstwa**, brak należytej staranności, jaka jest w danych okolicznościach wymagana od podmiotu wykonującego działalność leczniczą
- ❑ bezprawność – naruszenie prawa pacjenta określonego ustawą, tj. naruszenie określonych w ustawie reguł postępowania

WYŁĄCZENIA

Przepisu ust. 1 nie stosuje się do **zawinionego** naruszenia prawa pacjenta do:

- przechowywania rzeczy wartościowych w **depozycie** podmiotu leczniczego wykonującego działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne
- informacji o rodzaju i zakresie** świadczeń zdrowotnych udzielanych przez podmioty udzielające świadczeń zdrowotnych
- dostępu do **dokumentacji medycznej** dotyczącej jego stanu zdrowia
- zgłaszania **działań niepożądanych** produktów leczniczych

Art. 4 ust. 3 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta

Rzecznik Praw Pacjenta

PRAWO PACJENTA NIE DO JEDNEGO LECZ DWÓCH KWOT ZADOŚĆUCZYNIENIA (DWA ODREBNE PUNKTY WYROKU)

Przepisy traktują prawa pacjenta jako dobra osobiste korzystające z dodatkowej ochrony prawnej. Roszczenie o zadośćuczynienie oparte na art. 4 ust. 1 u.p.p. jest **odrębnym i samodzielny** roszczeniem w stosunku do roszczenia o zadośćuczynienie wywodzonego z tytułu szkody na osobie i opartego na przepisie art. 445 § 1 k.c.

Wyr. SA w Katowicach z 10.4.2014 r., VACa 872/13, Legalis

Rzecznik Praw Pacjenta

NARUSZENIE PRAW PACJENTA

Roszczenie o zadośćuczynienie przewidziane w art. 445 § 1 k.c. oraz roszczenie o zadośćuczynienie będące następstwem zawinionego naruszenia praw pacjenta (art. 19a ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej <obecnie art. 4 ust. 1 ustawy o prawach pacjenta>) mają odrębny charakter, określając zasady odpowiedzialności sprawców za odrębne czyny bezprawne.

Wyrok SN z 29.5.2007 r., V CSK 76/07, USNC 2008/7-8/91

Rzecznik Praw Pacjenta

PRZYSTĄPIENIE DO POSTĘPOWANIA NA PRAWACH PROKURATORA

W sprawach cywilnych dotyczących naruszenia praw pacjenta, określonych w niniejszej ustawie oraz w przepisach odrębnych, Rzecznik może z urzędu lub na wniosek strony:

- 1) żądać wszczęcia postępowania,
- 2) brać udział w toczącym się postępowaniu

– na prawach przysługujących prokuratorowi

Art. 55 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta

Rzecznik Praw Pacjenta

PRZYSTĄPIENIE DO POSTĘPOWANIA NA PRAWACH PROKURATORA

Tryb podejmowania decyzji przez Rzecznika Praw Pacjenta w zakresie skorzystania ze swojego uprawnienia:

- ocena na podstawie przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego;
- ocena na podstawie pozyskanych informacji w sprawie, w której Rzecznik Praw Pacjenta nie przeprowadził postępowania wyjaśniającego.

UDZIAŁ RZECZNIKA PRAW PACJENTA W POSTĘPOWANIU

Rzecznik Praw Pacjenta może wstąpić do postępowania w **każdym jego stadium**. Nie jest on związany z żadną ze stron. Może on składać oświadczenia i zgłaszać wnioski, jakie uzna za celowe, oraz przytaczać fakty i dowody na ich potwierdzenie. Od chwili, kiedy RPP zgłosił udział w postępowaniu, należy mu doręczać pisma procesowe, zawiadomienia o terminach i posiedzeniach oraz orzeczenia sądowe (art. 60 § 1 k.p.c). Rzecznik po wstąpieniu do postępowania ma status uczestnika postępowania. Nie jest więc stroną w znaczeniu formalnym.

Rzecznik Praw Pacjenta

DOCHODZENIE ROSZCZEŃ Z TYTUŁU NARUSZENIA PRAW PACJENTA ZALETY

- możliwość żądania zadośćuczynienia za samo naruszenie praw pacjenta, gdy nie doszło do wyrządzenia szkody materialnej
- brak obowiązku wykazania konkretnej wysokości szkody
- brak wykazania związku przyczynowo – skutkowego
- obowiązek wykazania jedynie zawinionego naruszenia prawa pacjenta

por. wyr. SA w Łodzi z 27.11.2014 r., I ACa 745/14, Legalis.

Rzecznik Praw Pacjenta

DOCHODZENIE ROSZCZEŃ Z TYTUŁU NARUSZENIA PRAW PACJENTA WADY

- niska wysokość zasądzanych kwot
- wyłączenia (np. dostęp do dokumentacji medycznej)
- tylko za życia pacjenta? (Sąd Najwyższy)
- nieliczne orzecznictwo
- konieczność sporządzenia opinii przez biegłego

NAJCZEŚCIEJ NARUSZANE PRAWA W POSTĘPOWANIACH CYWILNYCH

- prawo do świadczeń zdrowotnych odpowiadających wymaganiom aktualnej wiedzy medycznej
- prawo do świadczeń zdrowotnych udzielanych z należytą starannością
- prawo do wyrażenia zgody na udzielenie świadczeń zdrowotnych
- prawo do informacji o stanie zdrowia

SKARGA NADZWYCZAJNA

Od prawomocnego orzeczenia sądu powszechnego lub sądu wojskowego kończącego postępowanie w sprawie, może być wniesiona skarga nadzwyczajna, jeżeli jest to konieczne dla zapewnienia praworządności i sprawiedliwości społecznej i:

- 1) orzeczenie narusza zasady lub wolności i prawa człowieka i obywatela określone w konstytucji,
- 2) orzeczenie w sposób rażący narusza prawo przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie,
- 3) zachodzi oczywista sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego – a orzeczenie nie może być uchylone lub zawieszona w trybie innych nadzwyczajnych środków zaskarżenia.

Art. 89 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym

Rzecznik Praw Pacjenta

SKARGA NADZWYCZAJNA

Na dzień 19 kwietnia 2018 r. do Rzecznika Praw Pacjenta wpłynęło 5 skarg nadzwyczajnych.

Tylko w 1 skardze, podstawa prawna żądania oparta była na art. 4 ust. 1 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta.

SKARGA NADZWYCZAJNA

Skargę nadzwyczajną może wnieść Prokurator Generalny, Rzecznik Praw Obywatelskich oraz, w zakresie swojej właściwości, Prezes Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, Rzecznik Praw Dziecka, **Rzecznik Praw Pacjenta**, Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego, Rzecznik Finansowy i Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Art. 89 § 2 ustawy o Sądzie Najwyższym

Rzecznik Praw Pacjenta

WYSOKOŚĆ KWOT ZADOŚĆCZYNIENIA ZA NARUSZENIE PRAW PACJENTA

Leczenie refluksu żołądkowojelitowego metodą operacyjną bez poinformowania pacjentki o możliwości zastosowania leczenia laparoskopowego – 25 tys. zł

Wyrok SA w Krakowie 24.10.2012 r., I ACa 962/12

Przeprowadzenie bez zgody pacjenta kolonoskopii, powikłanej następnie perforacją jelita grubego – 25 tys. zł

Wyrok SA w Szczecinie 15.11.2012 r., I ACa 596/12

Rzecznik Praw Pacjenta

WYSOKOŚĆ KWOT ZADOŚĆUCZYNIENIA ZA NARUSZENIE PRAW PACJENTA

Zaniechanie powiadomienia pacjentki o wycięciu podczas zabiegu zdrowego dysku,
zamiast chorego – 15 tys. zł

Wyrok SA w Łodzi z 9.6.2016 r., IACa 1752/15

Naruszenie prawa pacjenta do świadczeń zdrowotnych udzielanych z aktualną wiedzą
medyczną oraz z należytą starannością, a także prawa do godności – 50 tys. zł

Wyrok SA w Białymstoku z 15.4.2015 r., IACa 816/14

50 tys. zł – prawo do informacji oraz zgody

Wyrok SO w Gliwicach z 21.4.2015 r., XII C 197/12

Rzecznik Praw Pacjenta

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Rzecznik Praw Pacjenta